

20.10.2008

Lääkelaitos/Lääketurvaosasto
Mannerheimintie 103b
PL 55, 00301 Helsinki

Viite: Dnro 6189/3.3./2007
Asia: Lausuntopyyntö 19.08.2008

LAUSUNTO LÄÄKELAITOKSELLE VESIROKKOROKOTETTA KOSKEVASTA ROKOTUSKAMPANJASTA

Vesirokkorokote tuli markkinoille Japanissa 1989. Muutamassa maassa, kuten USA ja Kanada, rokotetta suositellaan kaikille yli yksivuotiaille lapsille. Euroopassa kaikkien lasten vesirokkokotusta suositellaan vain Saksassa. Kansanterveyslaitos on nimittänyt työryhmän harkitsemaan vesirokkorokotteen ottamista kansalliseen rokotusohjelmaan Suomessa. Työryhmä jättää raporttinsa marras-joulukuun taitteessa 2008. Parhaillaan kerätään tietoa vesirokkoon liittyvästä tautitaakasta sekä vesirokon aiheuttamista kustannuksista Suomessa. Kerätyn aineiston perusteella voidaan arvioida vesirokkorokotusten kustannusvaikuttavuutta laajassa mittakaavassa. Rokotteen käyttö on maassamme tällä hetkellä vähäistä.

Murrosikään mennessä valtaosa suomalaisista on jo sairastanut vesirokon. Kolmetoistavuotiaista vain noin joka kahdeskymmenes on altis ja yli 40-vuotiaiden keskuudessa tartuntoja ei juuri esiinny. Osa lapsista sairastaa taudin lieväoireisena tai oireettomana. Esitetöjen perusteella tautia sairastamattomista ainakin kolmasosalla, osassa tutkimuksista jopa kahdella kolmanneksella, on vasta-aineita merkinä läpikäydystä infektiosta. Heillä on siis luonnon tartunnan aiheuttama, tämänhetkisen tiedon valossa elinikäinen, suoja vesirokkoa vastaan.

Vuodesta 2007 alkaen rokotetta on annettu Suomessa työhöntulotarkastuksen yhteydessä naispuolisille terveydenhuolto-, päiväkotij- ja koulutyöntekijöille, jos he eivät ole vesirokkoa sairastaneet. Näin pyritään välttämään työperäisen tartunnan seurauksena saatua raskaudenaikaista vesirokkoa. Vesirokko raskauden aikana sairastettuna voi aiheuttaa vaikean keuhkokuumeen äidille ja harvinaisissa tapauksissa johtaa myös sikiön vammautumiseen. Suomessa on takavuosina arvioitu noin 30-50 raskaana olevan naisen sairastuvan vuosittain vesirokkoon. Varusmiespalveluksessa on myös todettu rajoittuneita epidemioita. Sairaalahoitoon johtaneita aikuisiän tapauksia Suomessa on viime vuosina ollut vuosittain noin 50.

Ehdotetussa kampanjassa on kaksi kohdeikäryhmää. Koska pienten lasten rokottaminen on maassamme parhaillaan harkinnan alla, ei ole yhteiskunnan

20.10.2008

näkökulmasta tarkoituksenmukaista suositella ehdotettua lapsiin kohdistuvaa rokotekampanjaa. Suuri osa aikuisista on puolestaan sairastanut taudin lapsena vähäoireisena tai oireettomana. He eivät rokotesuojaa tarvitse. Lääkärin vastaanotolla asiasta voidaan keskustella ja turhat rokotukset voidaan välttää verestä tehtävän vasta-aine testauksen avulla. Jo pelkkä haastattelu vesirokon mahdollisesta vierailusta asiakkaan lapsuudenkodissa saattaa auttaa muistamaan oireita. Kampanjointi julkisilla paikoilla voikin johtaa herkästi sekä turhiin lääkärikäynteihin että myös rokotuksiin, jos edellä mainitut vaiheet ohitetaan.

Ns. lastentautien, kuten vesirokon, vihurirokon, sikotaudin ja tuhkarokon torjunnassa on rokotusohjelmien kaikenpuolinen onnistuminen tärkeää. Näille taudeille on tyypillistä, että ne ovat lievempiä lapsena sairastettaessa. Aikuisena ne ovat vaikeampia ja niihin liittyy mm. sikiövaurioiden riski. Jos merkittävä osa väestöstä rokotetaan, taudinaiheuttajien kierto heikkenee ja rokottamattomat sairastuvat vanhempina verrattuna aikaan ennen rokotusten yleistymistä. Lasten lievempiä tauteja vain osittain estävällä rokotusohjelmalla voidaan siten saada aikaan vakavampia taudinmuotoja. Esimerkiksi sikotautia ja vihurirokkoa vastaan suunnatut rokotusohjelmat eivät todennäköisesti saavuttaisi tarpeeksi korkeaa kattavuutta Afrikan maissa, ja siksi näitä tauteja vastaan ei rokoteta. Takavuosina mm. Kreikassa koettiin epäsuotuisa tilanne, kun rokotusohjelma tuotti rokotuksia edeltävää kautta runsaammin vihurirokon aiheuttamia sikiövaurioita.

Kaupallisella rokotuskampanjalla tuskin saavutettaisiin heijastusvaikutuksiin tarvittavaa 30-50% rokotuskattavuutta. Mahdollisten väestön kohdistuvien heijastusvaikutusten vuoksi vesirokkorokotuskampanjaa on kuitenkin harkittava maassamme tarkemmin kuin esimerkiksi hepatiittirokotuksia koskevaa kampanjointia.

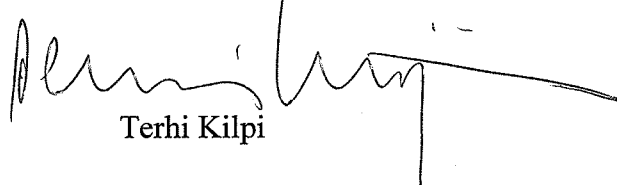
Kansanterveyslaitos antaa vielä tänä vuonna suosituksensa siitä, tulisiko vesirokkorokote ottaa kansalliseen rokotusohjelmaan. Sen jälkeen asiaa käsitellään sosiaali- ja terveysministeriössä. Jos vesirokkorokotus hyväksytään rokotusohjelmaan, lopullisten rahoituspäätösten tekeminen vie kuitenkin aikansa, ja rokotukset aloitetaan aikaisintaan vuonna 2010. **Tätä taustaa vasten Kansanterveyslaitos kannustaa jättämään työrauhan päätöksille, eikä siksi suosita kaupallista vesirokkorokotusten tiedotuskampanjointia vesirokkorokotteen kansalliseen rokotusohjelmaan ottamista koskevien pohdintojen ollessa kesken.**

Pääjohtaja

Pekka Puska

Ylilääkäri

Terhi Kilpi